

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenbergen, Slotlaan 220, Zeist

De brief van Paulus aan de Filippenzen

(FILIPPENZEN 2 : 9-16)

(4)

Vers 9-11

Maar was die kruisdood nu niet het duidelijkste bewijs, dat mensen die hun eigenbelang niet voorop stellen, in deze wereld ondergaan en het onderspit delven? Is een dergelijke ondergang niet het onvermijdelijke lot van zulke belangeloze en idealistische figuren?

Vergis je niet, zegt Paulus. Wat met Christus gebeurde, leek misschien wel een roemloos einde van een wereldvreemd idealisme. Maar de werkelijkheid was anders. Juist omdat Christus zichzelf helemaal wegcijferde, juist omdat Hij bereid was tot het laatste offer en zich van de tafel liet vegen, juist daarom heeft God Hem uitermate verhoogd en Hem een naam gegeven boven alle naam. God heeft Hem alle macht gegeven in hemel en op aarde.

Jezelf wegcijferen en je door de gezindheid van Christus laten beheersen mag dan misschien erg onpraktisch en onzakelijk lijken, de uiteindelijke uitkomst is niet de ondergang, maar het behoud en heerlijkheid en glorie. In één woord: het eeuwige leven.

Vers 12

Want als die gezindheid van Christus in u is, werkt ge aan uw behoud. Dan zijt ge bezig met uw redding. En daar moet ge constant mee bezig blijven, zegt Paulus.

Het is nl. niet zo, dat in ons behoud alles wel automatisch gaat. Het is niet zo, dat je één keer op een knopje moet drukken en dat het dan verder allemaal vanzelf gaat. We gaan niet per lift naar het koninkrijk der hemelen.

In een lift gaat alles automatisch. Je hoeft alleen maar in te stappen en op een knopje te drukken. En dan kun je verder je armen slap langs je lichaam laten hangen. Maar wie eenmaal Christus in zijn gezindheid aanvaard heeft, moet niet denken dat hij nu klaar is. Want hij moet voortdurend bezig blijven die gezindheid van Christus in praktijk te brengen en zich elke dag weer opnieuw aan Christus onderwerpen.

Hij moet dat doen met vrees en beven, zegt Paulus. Hij moet voortdurend op zijn hoede zijn voor dingen die tussen hem en Christus in kunnen komen en die verwijdering kunnen brengen. Als Christen leven betekent niet angstvallig of krampachtig of wettisch leven. Dat beslist niet. Maar het is wel een leven dat zich permanent oriënteert op Christus en op God en waarin men zich voortdurend afvraagt: hoe zal HIJ het vinden?

Vers 13

Wie zo aan zijn redding werkt, gaat zichzelf geen schouderklopjes geven. Hij gaat zijn redding niet aan zijn eigen activiteit toeschrijven. Want die redding is ons eigen werk niet. En ook het werken aan ons behoud hebben we niet van onszelf. Het is Gods werk.

Vers 14

De vermaning om met vrees en beven aan ons behoud te werken is niet zinloos. De mogelijkheid van verwijdering tussen God en ons, is niet uit de lucht gegrepen. Denk maar eens aan Israël. Dat werd bevrijd uit Egypte. Als een verlost volk was het op weg naar het beloofde land. Maar toen gingen ze murmureren, morren, in de woestijn en toen ging het mis. En het merendeel van hen die uit Egypte trokken, kwam niet in het beloofde land.

Dat kan ook nu nog. En daarom waarschuwt Paulus: doet alles zonder te morren, zonder te mopperen. Zulke christenen zijn er. Ze doen uiteindelijk dan wel mee, maar je moet ze eens horen mopperen en foeteren en schelden. Dat kan heel gemakkelijk tussen God en ons in komen te staan.

Er zijn ook andere christenen. Die hebben altijd bedenkingen. Als de eis van het evangelie hun wordt voorgehouden, zeggen ze: dat staat er wel, maar zou het dat ook betekenen? Zou er niet iets anders mee bedoeld worden? Of ze zeggen: Ja, het staat er wel, maar je kunt het vandaag toch niet zo in praktijk brengen. De situatie is zo veranderd vergeleken met vroeger. Wat de bijbel zegt is tijdgebonden. En zo zoeken ze maar en praten ze maar en discussiëren ze maar over de vraag wat die eis van het evangelie nu toch wel precies zou betekenen. En aan het luisteren naar het evangelie komen ze nooit toe.

Zulke christenen kennen niet die vrees en dat beven waar Paulus over spreekt. Ze trekken een muur op tussen God en hen. Ze werken niet aan hun behoud.

Vers 15

Maar wie zich zonder verzet en zonder tegenstand door Christus laat beheersen en zich wegcijfert voor Hem, leeft onberispelijk en onbesmet. Zij leven als kinderen van God op wie niets valt aan te merken. Zij zijn als lichtende sterren temidden van een krom en verkeerd geslacht, van een ontaarde en verworden wereld.

Kinderen van God op wie niets valt aan te merken. Lichtende sterren. Vaak lijkt het er niet veel op! Hoeveel christenen zijn er niet, op wie enorm veel valt aan te merken en over wie de buitenwacht terecht schande spreekt!

Maar zo hoort het niet. Als we ons leven door Christus laten beheersen, zijn we het licht der wereld. Dan zijn we lichtgevende sterren in een verworden en losgeslagen wereld. Weten we dat nog? Leeft het nog voor ons dat we iets te bieden hebben? Ik ben bang dat we dat besef aan het verliezen zijn. Er is tegenwoordig een sterke stroming in de theologische en kerkelijke wereld die hier niets meer van weten wil. We moeten niet zulke pretenties hebben, zegt men. Dat is hoogmoedig. We moeten juist solidair zijn met de wereld. Wij hebben niets meer dan buitenkerkelijken en aanhangers van andere godsdiensten. Wij hebben de waarheid en het licht niet in pacht. Samen met hen moeten we naar die waarheid en dat licht gaan zoeken.

Ik ben bang dat dergelijke klanken, die lijnrecht ingaan tegen wat Paulus hier zegt, ongemerkt ook vat op ons krijgen. Maar we zullen ons ervan moeten losmaken. We hebben deze losgeslagen wereld iets te bieden: leven en licht. Het is echt waar.

Vers 16

Maar dan moeten we natuurlijk zelf wel het Woord des levens vasthouden en ons erdoor laten beheersen. Want als we dat niet doen, als onze greep op het evangelie verslapt, dan dooft het licht en wordt het donker in de wereld.

Het Woord des levens vasthouden. Dat kun je alleen als je dat Woord kent. Dat betekent dat we aan bijbelstudie moeten doen. Een beetje teren op wat we vroeger in onze jeugd aan bijbelkennis hebben opgedaan, is niet genoeg. We moeten er mee bezig blijven. Als we werkelijk iets te bieden willen hebben, zullen we Gods Woord moeten kennen. Want dat Woord van God is onze lichtbron. Hoe slapper en vager onze Schriftkennis wordt, des te meer gaat het licht doven en des te donkerder wordt het in de wereld.

Als de Filippenzen zo als lichtende sterren schijnen in de wereld, zullen ze Paulus tot roem strekken op de dag van Christus. Zij zijn dan het tastbare bewijs dat Paulus zich niet voor niets heeft uitgesloofd en dat al zijn inspanning niet tevergeefs is geweest.

Natuurlijk is het niet Paulus' bedoeling dat hij wil pronken en geuren met de Filippenzen. Het gaat hem er ook niet om nu eens goed te laten voelen hoe hij zich wel heeft uitgesloofd. Voor zulk showen en pronken zal er trouwens op de dag van Christus geen gelegenheid zijn. Maar Paulus kent ook niet die valse en glibberige bescheidenheid die wij nog wel eens tegenkomen, en die zich wel quasi bescheiden voordoet maar in feite niets anders dan hoogmoed is.

Paulus is nuchter. Hij weet dat hij zijn tijd niet verluierd en verlummeld heeft. Hij weet dat hij zich heeft uitgesloofd. En dat wil hij op een nuchtere en zakelijke manier wel weten. Hij wil ook best weten dat hij het sneu en jammer zou vinden, als dat werken van hem geen resultaat had. Natuurlijk zou zijn inspanning er niet minder om zijn en ook niet door God gediskwalificeerd worden. Maar toch is het gewoon fijn en prettig te zien dat je werk vrucht draagt. Dat is iets dat je mag wensen.

M. R. van den Berg - Oegstgeest

KERKELIJK Leven

De redactie van dit blad heeft het laatste half jaar geprobeerd de voorpagina geschikt te maken als „schetsen” voor Bijbelstudiekringen, jeugdverenigingen e.d. In hoeverre we daarin geslaagd zijn, staat ter beoordeling van de lezers en is een zaak van voortdurend zelfonderzoek voor de redactie.

In dat verband lijkt ons het volgende artikel van ds Smelik de moeite waard om nauwkeurig gelezen te worden door elke lezer, die eerbied heeft voor de Bijbel.

Bijbelstudie en bijbelkringen

Enkele stellingen met toelichting.

1. Eerste voorwaarde voor vruchtbare Bijbelstudie is: eerbiedige omgang met de Bijbel en volledige openheid voor wat God daarin te zeggen heeft.

Hoe benaderen we de Bijbel?

Er dreigen voor wie regelmatig met de Bijbel omgaan gevaren: sleur, slordigheid, routine, vanzelfsprekendheid en vooral bevooroordeeld-zijn.

Gelovige omgang met de Schriften houdt in: **LUISTEREN!**

Dus niet met vooropgestelde ideeën en een houding van „ik weet het wel” de Bijbel benaderen, maar in de bereidheid te zwichten voor wat er werkelijk staat en zonodig zich tot andere gedachten te laten brengen.

En: **BIDDEN!**

Dat wil zeggen, dat we niet zelfverzekerd de Bijbel moeten lezen maar ons daarbij afhankelijk weten van God en Hem voortdurend vragen om verder te helpen en tot goed verstaan te leiden.

2. De ware Bijbelstudie is altijd een gespannen en moeitevolle arbeid, die intense concentratie op Gods boodschap vraagt.

Eén van de sterkste belemmeringen voor het welslagen van Bijbelonderzoek is wel: luiheid!

We denken maar al te veel, dat het ons gemakkelijk moet afgaan.

We moeten er niet te veel moeite voor moeten doen.

Oorzaak van veel desillusies bij het Bijbel lezen.

We zullen ons er wel echter alle moeite voor moeten getroosten.

De Bijbelse waarheid moet „veroverd” worden!

Daarom: onderzoeken, vergelijken, vechten, studeren...

3. De beste hulpmiddelen bij de Bijbelstudie zijn die welke rechtstreeks met de Bijbel te maken hebben.

Niet direkt naar verklaringen of andere boeken over de Bijbel grijpen!

Veel beter is om het Bijbelgedeelte herhaaldelijk te lezen, de woorden een voor een te „proeven”, te vergelijken met andere passages, op zich te laten inwerken...

Kortom: intens met de Bijbelwoorden zèlf bezig zijn!

Daarbij kunnen het beste dienen die hulpmiddelen, die de tekst van de Bijbel zelf betreffen. Te noemen zijn:

a. vertalingen

Geen enkele vertaling kan de grondtekst 100% weergeven. Daarom is het van groot belang zoveel mogelijk goede vertalingen te gebruiken, die elkaar dan kunnen aanvullen en corrigeren. Wanneer ze elkaar tegenspreken, gaat er een rood licht branden.

Geen enkele vertaling is „geïnspireerd” en gezaghebbend. Alleen de grondtekst is normatief.

Naast de Statenvertaling en de Nieuwe Vertaling van het N.B.G. kan gebruikt worden: de Petrus Canisius-vertaling, de Willibrord-vertaling van de Katholieke Bijbelstichting (let op de noten) en vooral diverse weergaven in hedendaags Nederlands (Anne de Vries: Het N.T. in de taal van onze tijd, en de uitgaven van het N.B.G.: „Vrijheid” (Lukas), „Macht” (Markus), „Licht” (Johannes), „Vaart” (Handelingen), „Een gevangene schrijft” (Filippenzen), „Houvast” (Jakobus) 1, 2 Petrus; 1, 2, 3 Johannes, Judas) of in andere talen (Today's English Version „Good News for Modern Man”, Gute Nachricht für Sie, N.T. en françois courant).

b. concordanties

Voor elke serieuze bijbelonderzoeker een onmisbaar attribuut! Die op de N.V. van het N.T. is reeds compleet, voor het O.T. bezig te verschijnen (in afleveringen).

c. bijbelse atlassen

Ook een goede atlas is onontbeerlijk. Aan te bevelen is: Dr J. H. Meesters, de Bijbel in kaart.

Verder: de grote „atlas van de Bijbel” van Grollenberg, de kleine atlas (eveneens van Elsevier), Dr F. H. Hilliard: „Zie het land”.

d. begrippenstudies

Het is van groot belang de betekenis van de Bijbelse begrippen te bestuderen, omdat wij dikwijls aan de woorden een wat of geheel andere betekenis plegen te geven.

Een schat aan informatie geven: Dr H. J. Jager, Kernwoorden, en: Ds F. J. Pop, Bijbelse woorden en hun geheim.

e. Bijbelse encyclopaedieën

Voor het naslaan van allerlei gegevens over bijbelse woorden, namen, gebruiken, uitdrukkingen, historische gegevens enz. is een encyclopaedie een rijke bron. Verkrijgbaar zijn: de „Bijbelse Encyclopaedie” van Kok, Kampen, en de „Algemene Bijbelse Encyclopaedie” van M. S. & J. Miller, uitgaven Servire.

f. diverse uitgaven, die de bijbelstudie als zodanig dienen, als:

„Hulp voor de Bijbellezer” uitgegeven door het N.B.G.

„Onze sleutel” van de Intern. Bijbelbond, Hoofdstraat 55, Driebergen. S. v. d. Land: „De Bijbel in vogelvlucht”.

Wolf Meesters: „De Bijbel voor jonge mensen”.

C. Vonk: De Voorzeide Leer, Ia, b, c. Paraphrase Heilige Schrift.

4. De persoonlijke bijbellezing en bijbelstudie dient de basis te zijn van alle ander bijbelonderzoek.

Wanneer we niet ZELFSTANDIG de Schriften onderzoeken, maar alleen afgaan op wat anderen ons bieden, kan er moeilijk een echte en hechte strikt-persoonlijk vertrouwdheid met de Bijbel groeien. Ieder dient zich af te vragen: Wat doe ik aan Schriftstudie? En wanneer we er wat aan doen, is het dan werkelijk studie? Het belangrijkste is niet, hoeveel we doen. We kunnen met een klein gedeelte of enkel een tekst intensief bezig zijn. We kunnen een pericoop of een hoofdstuk aandachtig lezen. We kunnen ook een bepaald deel of een geheel bijbelboek bestuderen. Het voornaamste is, dat we het goed doen. Metterdaad: nauwkeurig en aandachtig onderzoeken. Enkele 'tips' daarvoor:

- Koop een (met blanco papier doorschoten) studiebijbel!
- Maak aantekeningen, onderstreep wat u treft, geef bepaalde dingen (als bijvoorbeeld steeds terugkerende uitdrukkingen) aan!
- Kortom: behandel de Bijbel als een werkboek!

5. Het gezin, als het meest nauwe samenlevingsverband, vormt de eerste en wellicht belangrijkste kring voor Bijbelstudie.

Een gezin: man, vrouw, (vaak ook) kinderen, wordt gekenmerkt door enerzijds verscheidenheid (qua sexe, leeftijd, generatie, karakter), anderzijds (w.b. milieu, ervaring, onderlinge verbondenheid en bekendheid).

Daarom vormt het gezin zo'n goede basis voor Bijbelbespreking!

Maar in hoeverre wordt daar dankbaar gebruik van gemaakt?

De traditionele Schriftlezing na de maaltijd is in de praktijk meestal nauwelijks of zelfs alles behalve „Bijbelstudie” te noemen.

Toch is het van het allegrootste belang er naar te streven, dat deze gezamenlijke Schriftlezing zo functioneel mogelijk geschiedt. Laten we proberen eenmaal per dag als gezin bijeen te zijn om dan ook werkelijk enige tijd samen met de Bijbel bezig te zijn.

Enkele „tips” daarvoor:

- zowel met regelmaat de hele Bijbel doorlezen als tegelijk verstandig variëren en doseren!
- gebruik maken van diverse vertalingen, vooral in goed-verstaanbare taal!
- alle gezinsleden (die daar de leeftijd voor hebben) erbij betrekken door hen:
 - a. mee te laten lezen (in eigen Bijbel, liefst in andere vertaling of andere talen),
 - b. tijdens en/of na de bijbellezing vragen te stellen en te laten stellen, zodat het gelezene ook kort besproken wordt!

6. Het vormen van bijbelkringen is van grote betekenis voor de opbouw zowel van het persoonlijk geloofsleven als van het gemeentelijk leven.

Een gelovige, die op zichzelf staat, loopt spoedig gevaar te verarmen en te verzwakken in het geloof.

De persoonlijke bijbellezing en ook de prediking tijdens de kerkdiensten moet een 'vervolg' krijgen in de groepsbespreking, bijv. binnen de jeugdverenigingen en op bijbelkringen. Het belang hiervan is o.m. in het volgende gelegen:

- groepsdiscussie activeert en stimuleert het persoonlijk Schriftonderzoek en leidt tot een intenser en diepgaander verstaan van de Goddelijke boodschap.

J. M. Smelik - Overschie

- De bespreking binnen een (kleine) groep kan helpen om over het geloof te spreken en kan ook wat truggetrokken, zwijgzame mensen ertoe brengen hun vragen en ontdekkingen aan anderen mee te delen.
- Het gezamenlijk bespreken van Gods boodschap schept tevens de gelegenheid om elkaar, vooral als Christenen, beter te leren kennen en aanvaarden.

7. Het doel van elke bijbelkring dient primair te zijn: daadwerkelijk bijbelonderzoek.

Hoewel belangrijk is toch contactoefening, debatering e.d. niet het eerste.

Voorop moet staan: het verstaan van de bijbelse boodschap. Daarom mag de bespreking niet ontaarden in een beschouwend, vrijblijvend gediscussieer over of naar aanleiding van een Bijbelgedeelte, maar zij moet steeds worden toegespitst en toegepast op het doen van Gods Woord in het dagelijks leven.

Een goede bijbelbespreking concentreert zich daarom op twee vragen:

- 1e Wat staat er?
Al vragend: Wat betekent dit woord, deze zin? Waarom staat het er zo? Wat is het verband met het voorgaande en volgende?, komt men dan vanzelf tot de boodschap.
- 2e Wat heeft het ons te zeggen?
Zichzelf en elkaar afvragend: Wat wil God ons vandaag leren? Hoe kunnen we het concreet doen? Doen we er ook inderdaad naar?, kan men dan ook komen tot een in praktijk brengen van het besprokene.

8. De stof voor de bijbelbespreking moet met overleg uit de volle 'breedte' van de Schrift genomen worden.

Van te voren met elkaar overleggen wat men gaat bespreken. Dit kan een bijbelboek of een bijbelgedeelte zijn, maar ook een bijbels begrip of een bepaald bijbels thema.

Let erop, dat de bespreking niet ontaardt in een boekbespreking of een debat over een kwestie: het moet altijd rechtstreeks op de bijbelse boodschap betrokken blijven!

9. Bijbelkringen dienen geen strakke organisaties te zijn maar wel doelmatig georganiseerd te worden.

De kringen moeten zo 'open' mogelijk zijn (zie ook volgend punt). Flexibiliteit is van levensbelang.

Maar een goed-voorbereide opzet is even noodzakelijk!

Enkele 'tips' hiervoor:

- De groep moet vooral niet te groot zijn of worden.
Het aantal is enigszins afhankelijk van het karakter van een kring. Te denken is aan acht tot twaalf aanwezigen.
- Voor het goed functioneren van een kring is het wel zeer gewenst, dat er een leider of coach is.
Zijn taak is:
 1. discussievragen (op)stellen, die aan het denken zetten en de bespreking op gang brengen of houden;
 2. stimuleren dat elk aanwezige aan het gesprek deelneemt;
 3. erop toezien, dat men zich aan het onderwerp houdt;
 4. ervoor waken, dat het gesprek tot of van één wordt;
 5. ervoor zorgen, dat op tijd met een korte samenvatting wordt geëindigd.

Een leider kan beter geen inleider zijn, en moet zeker geen preek, lezing of toespraak houden.

Hij moet de groep leiden en begeleiden naar het doel: echte groepsdiscussie rondom de bijbel.

— Om een bijbelkring levend en fris te houden verdient het aanbeveling ernaar te streven, dat er in de samenstelling van de groep behalve een zekere continuïteit ook variatie is. Een uit steeds dezelfde leden bestaande kring dreigt te verzanden of verstarren. Doorstroming — b.v. van de ene naar de andere kring — is zeer gewenst!

10. Bijbelkringen dienen niet alleen geloof-versterkend binnen de kerkelijke gemeente maar ook evangeliserend en wervend naar buiten toe te functioneren.

Het houden van bijbelkringen heeft in onze gemeente in de eerste plaats tot doel als leden in een bepaalde wijk met elkaar contact te oefenen en elkaar te stimuleren tot en te steunen bij het schriftonderzoek.

We doen er echter goed aan ernstig te overwegen, of het niet aan te bevelen is ook anderen uit te nodigen, met name mensen, die buiten de kerk staan of van de kerk zijn vervreemd en toch open staan voor een geuitend gesprek.

Dit is van groot belang.

1e voor de kerkelijke kring zelf:

Het gevaar is aanwezig, dat een uit leden van een bepaalde kerk bestaande bijbelkring introvert wordt. Men verzeilt spoedig in discussies over allerlei specifieke kerkelijke kwesties, waarbij zomaar frontvorming kan optreden. Men bekijkt de zaken steeds vanuit een bepaald, namelijk binnen-kerkelijk oogpunt. Het kan bijzonder verfrissend en stimulerend werken, wanneer aan het gesprek mensen deelnemen, die een geheel andere achtergrond en gedachtenwereld hebben en de zaken dan ook van een geheel andere kant benaderen.

Juist bij de bijbelstudie, waarom het hier gaat, kunnen hun vragen en opmerkingen ontdekkend zijn en nieuwe aspecten aan het licht brengen.

2e voor de „buiten-kerkelijken“:

Voor velen van hen is de drempel van de kerk heel hoog. Zij zullen er niet gauw of soms zelfs nooit toe komen de kerkdiensten bij te wonen, ook al hebben zij echte belangstelling voor de bijbelse boodschap. Eén van de meest effectieve methodes om mensen met het Evangelie te benaderen is die van de kleine gesprekskring aan huis! Omdat wij de opdracht hebben om het heil door te geven moeten we m.i. overwegen onze bijbelstudiekringen open te stellen voor „zoeken-

de" mensen uit onze buurt of kennissenkring. Juist wanneer we dit doen is er alles aan gelegen dat het gesprek geen menselijk geredeneer en gediscussieer wordt, maar een intens bezig-zijn met de boodschap van Jezus Christus blijft!

11. Een bijbelstudiekring zal pas dan optimaal functioneren, wanneer deze tegelijk een gebedskring vormt.

Bijbelbespreking is de beste basis voor gemeenschappelijk gebed! En gemeenschappelijk gebed is tegelijk de beste beëindiging van de bijbelbespreking!

Het hoort eigenlijk bij elkaar. Samen naar de bijbel luisteren en samen bidden sticht de sterkste geloofsgemeenschap!

Enkele „tips" hiervoor:

- Men vormt nog geen „gebedskring", wanneer de bijeenkomst met gebed wordt „geopend" en „gesloten". Het betekent, dat men bij elkaar komt óók om te bidden, waarbij iedere aanwezige de gelegenheid moet krijgen om aan het gemeenschappelijk gebed mee te doen.
- Dit kan het best geschieden door zo tijdig de bespreking te besluiten, dat er nog enige tijd (bijv. een kwartier) over blijft voor samen bidden.
- Bespreek vooraf met elkaar, voor wie of waarvoor gebeden zal worden, en laat men daarbij zoveel nodig en mogelijk informatie geven opdat iedereen mee kan bidden en ook concreet kan bidden.
- De gespreksleider kan het gebed inzetten, waarna andere aanwezigen het kunnen overnemen, terwijl men kan besluiten met een gemeenschappelijk gebeden „Onze Vader".

„Voorwaar, Ik zeg u: wanneer twee van u op de aarde eenparig zullen begeren, zal het hun ten deel vallen van mijn Vader, die in de hemelen is.

Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden!"

(INGEZONDEN)

L.S.,

Zoals wellicht bekend, heeft er in het laatst van augustus en in het begin van september van dit jaar een evangelisatie-congres plaatsgevonden in Amsterdam, waar christenen uit geheel Europa waren samengekomen om over de vraagstukken van de evangelie-verkondiging in onze tijd met elkaar van gedachten te wisselen. Door bemiddeling van de Rookmaaker mocht ook ik dit congres bezoeken, waaraan ik zeer goede herinneringen bewaar.

Misschien wel het mooiste van zo'n congres is, dat je mensen leert kennen die je anders nooit zou leren kennen. Zo ontmoette ik o.a. twee dominees uit Griekenland, uit de stad Thessaloniki, rev. Andrew Tsangalides en rev. Elias Antoniadis. Met hen heb ik enig nader contact gehad en zij vertelden mij van hun kleine zendingsgemeente, die vooral vanuit Canada (financieel) gesteund wordt.

Nu ontving ik enige weken terug een brief van ds Tsangalides, waar ik eigenlijk een beetje verlegen mee ben. Het is namelijk een zogenaamde bedelbrief, waaraan ik persoonlijk onmogelijk kan voldoen. Ik moet hem dus doorgeven, maar dat kan ik in dit geval alleen op mijn eigen gezag, want niemand anders onder ons kent deze broeders. Als men mij vraagt: is dat wel vertrouwd?, kan ik slechts een beperkt antwoord geven, dat overigens wel positief is. Toch waag ik het er maar op. Het alternatief is namelijk nee zeggen en ik vraag me af of dat niet veel gekker is. Ze doen toch een beroep op ons in de naam van onze Here Jezus Christus.

Ik laat nu (vertaald uit het engels) de hoofd-inhoud van de brief volgen, met weglating van het persoonlijke:

„Zoals we je vertelden, hebben wij een kleine plaats voor onze eredienst en hebben wij geen lokaal voor onze zondagschool (= onze catechisatie), d.J.). Nu was er dicht bij onze plaats van samenkomst een klein appartement te koop met twee kamers en een keuken. De prijs bedroeg \$ 4.000. Zelf hadden we nog \$ 2.000. Wij kochten het en betaalden de \$ 2.000 met de verplichting, de rest in twee maanden af te lossen. Daarna vroegen we onze mensen, nog eens te geven, wat ze deden en nu moeten we nog \$ 1.500 betalen.

Wij bidden de Heer zeer, ons in deze zaak te helpen en we vragen aan jou of jij je mensen wilt verzoeken, hiervoor te bidden, om zo in staat te zijn, deze schuld op te brengen. Als het mogelijk is, och, maak dan dit verzoek bekend aan andere kerken en ook aan andere christenen, want wij geloven, dat de Heer in vele harten de begeerte zal gaan leggen, om ons van het nodige te voorzien."

Tot zover de brief. Ik heb er van afgezien, dit verzoek alleen aan de gemeente van Amsterdam-Centrum voor te leggen, want wij zouden dat niet klaar spelen. \$ 1.500 is nog altijd ± f 6.000. Maar samen kunnen we misschien iets opbrengen, dat een reële verlichting van de last betekent. Gaarne stel ik mijn postgirorekening open voor uw gaven: 989277. De verantwoording zult u achteraf van mij horen, bij voorbeeld over een maand, als de stroom is opgedroogd. Verdere herinneringen, aansporingen, aanmaningen blijven dus achterwege. Ook wordt in geen ander kerkelijk blad van deze actie melding gemaakt. U doet, nu U dit leest, iets, of U doet niets, omdat U 't morgen vergeten bent. De Heer zegene Uw gave en Uw vrijgevigheid.

ds H. de Jong,
Jan van Eyckstraat 2-III, Amsterdam-Zuid

JERUSALEM, JERUSALEM

DE KIP URSULA

Dit is de geschiedenis van de kip Ursula. Zij kwam ter wereld door het medium van het ei, dat gelegd was door een kip, die ter wereld gekomen was door middel van een ei, dat gelegd was door een kip, die ter wereld... maar dat weet u al. Toen Ursula, rechttop staande, probeerde dit wonder van de eendeloosheid te vatten, stond haar verstand eerbiedig stil. Sedertdien is het stil blijven staan. Ze kwam er niet uit. De vraag zat haar hoog: wie was er het eerst, de kip of het ei? In die vraag bleef ze steken.

De kip Ursula had als kuiken met haar moeder, haar zusjes en broertjes in een hertenkampje gewoond. Dat wil zeggen: 's avonds vlogen alle krielen in de Grote Spar, boven de damherten. Daar sliepen ze op de derde dwarstak links. Stijf naast elkaar, nadat ze de juiste volgorde hadden gevonden — hetgeen elke avond veel moeite gaf. Overdag gingen ze de omheining over, scharrelde in de tuin, haalden de bodemkorst open, scharrelde bij de burens, deden ook daar hun nuttig werk, kwamen vliegend, fladderend en rennend naar huis, wanneer daar onder begeleiding van primitieve klanken het gebroken mais werd gestrooid en dronken daarna plechtig buigend aan de cementen vogelrinkbak tot hun kroppen te barsten stonden. Daarna gingen ze hun dutje doen, teneinde nieuwe krachten te verzamelen voor de rest van hun dagtaak. Zo ongeveer ziet een kippenleven er uit, en dat leven is een goed leven.

Langzamerhand was het gezin, waarvan de kip Ursula deel uitmaakte, gaan bestaan uit de Haan met zijn drie vrouwen: de kip Ursula, de kip Koosje en de kip Marietje. De Haan beminde zijn harem vurig en mocht op goede gronden wederliefde verwachten. De planning van dit gezelschap kwam van hogerhand: Babs de tekkel had een kuiken gedood en de baas had een paar haantjes geschoten. De Haan vond die planning wijs en goed. Voor hem mochten alle hanen worden doodgeschoten. Hijzelf leefde als een muzelman. U weet dat een mohammedaan, mits hij het financieren kan, ten hoogste vier vrouwen mag aanhouden? Hij heeft er gewoonlijk slechts drie. Plus een vacature, welke met zorg wordt gekoesterd voor het geval hij eenmaal tegen de Grote Liefde zou aanlopen. Welnu, zo leefde de Haan met de kip Ursula en haar beide zusters, die hij onder zijn straffe bewind hield. Een goede haan, zo luidde zijn filosofie, behoort polygaam te zijn — en verder geen fratsen.

Dat zou goed gegaan zijn, als de mens niet opnieuw had ingegrepen. Maar op een goede dag in Mei gingen Koosje en Marietje aan de leg zagezegd. De baas en de vrouw raapten de eieren: wel wel, wat een vreugde! Er werden twee maal acht eieren geraapt, die alle zestien kostelijk smaakten: heel wat pittiger dan van vastzittende kippen. Toen stopten Koosje en Marietje. Ze hadden haar legje gelegd, kregen geen kans om te broeden en gingen lichtelijk mistroostig over tot de orde van de dag.

Daarop begon de kip Ursula te leggen. Die was listig: die had vooraf een onbekend plekje opgezocht. Ze legde eveneens acht eieren, die niet door de baas en de vrouw konden worden geraapt. En de kip Ursula zat haar weekjes uit — totdat er acht gave krielkuikens uit haar eieren kwamen. Alle kippen, wat een moederweelde! Het duurde enkele weken voor ze met haar achtmaal voor de dag durfde komen — maar eenmaal kon ze de verleidelijke klanken niet weerstaan, die het maal van gebroken mais aankondigden. De hond Babs beet er een dood, de

hond Nora beet er een dood. Toen was de tol betaald en de vrede getekend.

—o—

Maar toen begon voor de kip Ursula het moeilijkste deel van haar kippenleven. De Haan kende haar nauwelijks terug. Die keek argwanend naar haar grut, stelde insinuerende vragen en verjoeg de kip Ursula van de voerplaats. Hij verjoeg haar daarmee uit zijn harem, onthield haar de eer van een gehuwde kip en ontzegde haar mede zijn mannelijke bescherming. De kip Ursula stond zagezegd op straat met haar kroost. Ze moest heel alleen de honden in de gaten houden, moest voor de vos oppassen — die onlangs nog de Haan zijn staart had uitgetrokken! — mocht niet meer op de derde zijtak links in de Grote Spar zitten roesten, maar moest met de tweede zijtak genoegen nemen. De vragen vermenigvuldigden zich voor de kip Ursula.

Ze sprak erover met haar zusters Koosje en Marietje. Ze vroeg: waarom kijkt de Haan niet meer naar me om? Scheelt er wat aan me? — Nu waren de zussen ook niet meer zoals ze geweest waren; die hielden haar overal buiten. En weet u: kippen kunnen onder elkander ontzaglijk naar doen!

Marietje bijvoorbeeld zei scherp: jij met je malle gezinsplanning! — Koosje vroeg: welke nette kip komt vandaag de dag nog met acht kuikens aanzetten? — Zes, zei Ursula zacht. — Goed, zes kuikens, verbeterde Koosje; wel eens van overbevolking gehoord? — Nu ja, verdedigde de kip Ursula zich, 't is puur natuur... en 't zijn toch de kuikens van de Haan zelf, nietwaar? — Zo? vroegen de zusjes gelijktijdig. — Daar steekt toch geen vraag in? meende Ursula timide. — Voor jou misschien niet, antwoordde Koosje. — Voor de Haan misschien wel, replicerde Marietje. — Je bent wel lang op stap geweest, vind je niet? vroeg Koosje honingzoet. — En neem het een Haan niet kwalijk als hij daar het zijne van denkt, besloot Marietje.

Daar stond de kip Ursula. Voorlopig had ze geen tijd om diep over deze vragen na te denken: haar zes kinderen eisten werkelijk alle aandacht op. Omdat ze pas op de voerplaats kon verschijnen als de anderen verzadigd waren, moest ze voor haar kinderen steeds nieuwe gronden zoeken, waar nog genoeg larven, kevers en mieren te vinden waren. Ze had het er druk mee. Hoe sterker en groter haar kinderen werden, des te meer sloofde ze zich uit om ze te voeden en te beveiligen. Dán cirkelde een havik rond, dan sloop die valse driekleurkat van de burens door de struiken, het gevaar van de vos was altijddurend aanwezig en haar kinderen waren zo dom als — nu ja, als kuikens. Zelf kwam ze vrijwel niet aan eten toe. Als ze 's avonds haar tuig op de tweede zijtak links had gestald kon ze geen mais meer zeggen. En dan knaagde haar maag. Dan knaagden de vragen, die wakker zittende kippen plagen te plagen. Dan stormden de zorgen om de toekomst op haar af. Dan kreeg ze angstvisioenen: de Haan en de honden en de valse lapjeskat van de burens en de havik kwamen op haar af. Ze klokte dan gauw haar zestal om zich heen, zette haar borstveren op, spreidde haar vleugels over hen uit — en viel dan van de tweede tak links op de grond. Jawel, en dat niet een- of tweemaal. Het werd een gewoonte. Een slechte gewoonte.

Totdat ze niet meer op de tweede tak links van de Grote Spar mocht zitten. Zowel de Haan als haar zussen konden niet tegen haar nachtmerries. Haar zes kinderen trouwens

vonden ook, dat Ursula zich mal aanstelde. Ze mocht dan hun eigen moeder zijn, maar ze werd knap lastig. Zo eenzellig, zo bedillig, zo nerveus, zo ouderwets! De kip Ursula begreep haar kinderen niet, terwille waarvan ze zich verteerde. En de kinderen begrepen hun moeder niet, die steeds meer irriteerde.

Ursula begon nog eens een gesprek met haar zussen. Maar die gaven niet thuis. — Let maar op jezelf in plaats van op je kinderen, zei Koosje. — Wel eens van een dzjennereesjen gep gehoord? vroeg Marietje. — Zou ik niet eens met de Haan kunnen praten? vroeg Ursula. — Die staat niet voor jouw problemen open, dacht Koosje. — Geen seks, geen liefde, verklaarde Marietje. — Jawel, kippen kunnen toch zo menselijk zijn.

Zo werd de kip Ursula eenzamer en eenzamer. Haar kinderen snauwden haar af en wensten op eigen benen te staan. De toekomst was van hen en Ursula had haar tijd gehad. De Haan keek een andere kant uit als hij haar ontwaardde. De zusters proestten achter haar vleugels en zeiden schuine bakken over het verleden van Ursula.

Toen de kip Ursula op het punt stond medelijden met zichzelf te krijgen, kwam de stekende pijn door haar mager kippenlijf vlammen. Het kon het hart zijn, misschien ook de lever. Ze was al broodmager, de eetlust verging haar nu ook nog en ze had niets bij te zetten. Vaak zat ze ineengedoken onder een afdak, of tegen een boom, of ook maar midden op de weg. Ze rilde van koorts en maakte malle geluidjes. De baas en de vrouw zagen het. — Die lijdt aan eenzaamheid, zei de een. — Zou je haar maar niet doodschieten? vroeg de ander. — Daar bleef het bij, hoewel niet lang.

De kip Ursula ging snel achteruit. De koorts verteerde haar laatste weerstanden. Ursula viel steeds in slaap. Dan kwamen er visioenen. Nu eens meende ze dat ze op de warme eieren zat, waar beweging in kwam van kloppende, pikkende, piepende krielkuikens. Dan klokte ze van welbehagen om langverwachte of langvergeten geluidjes. Dan weer meende ze dat ze door de Haan werd verjaagd en ze fladderde over de afscheidingen ging om haar kuikens bij elkaar te zoeken. En als ze de ogen opende knipperde ze ongelovig tegen het daglicht, dat al haar visioenen overspoelde.

Zo had Ursula op een middag zitten droemen bij de vogelrinkbak in het gazon. Toen het donker werd schuifelde ze naar de ruif van de herten. Ze probeerde er op te fladderen om in het hooi een warm plaatsje te vinden. Ditmaal lukte het haar niet, van de grond te komen.

Ze begreep dat niet helemaal — maar het deed haar niets. Onder de ruif bleef ze zitten. Ergens was ze gelukkig. Ondanks alles voelde ze zich die avond gelukkig. Ze werd doorgloed van een gelukzaligheid, zoals ze maar eenmaal had gekend: toen haar kuikens uitkwamen. Voor de Haan was ze nu niet bang meer, besefte ze. Haar zussen deden haar per saldo niets. Maar vanavond was ze gelukkig: want haar kinderen waren weer klein en hulpbehoevend. Ze koesterde het stel onder haar opgezette borstveren, ze sloeg de vleugels over hen heen. Ze telde ze met haar ribben: jawel, allemaal present. De laatste geluidjes uit het donzen bed verstilden. De kip Ursula was vervuld van moederweelde. Ze zat op haar kapitaal. Geen havik, geen kat, geen vos, geen hond kon hen deren. Ursula was de gelukkigste kip ter wereld. Toen gleed ze langzaam voorover, de vleugels beschermend uitgebreid, tot haar snavel de grond raakte.

Zo vond haar de baas, de volgende morgen.

D. W. L. Milo - Vierhouten

Rondom een stenen tafel

Gebroken zonlicht valt schuin in de sinds het begin van de zomermaanden opnieuw voor het hippe, maar minder extravagant geklede, jonge en meestal buitenlandse publiek opengestelde Mozes en Aäronkerk.

Deze is, zoals een met fraaie grote letters bestikte lap aan de voorgevel vermeldt, in een theehuis herschepen.

Ik ben aan een lage vierkanten tafel gaan zitten, bezaaid met blaadjes papier, schriften, gebruikte kleurpotloden, spelletjes, dobbelstenen groot en van hout, leesplankjes en een gedeelte van een Pim Pam Pet spel dat aan authentiek jeugdvermaak doet denken.

De bedoeling is duidelijk. Een sociaal ontmoetingscentrum is ontstaan. De kerk is weer in het middelpunt van het dagelijkse leven geplaatst.

Er is een constant geroezemoes, meer of minder duidelijk gepraat, geklets en achteloos gelach, het laatste overigens erg zelden en ik zie atletische figuren soms zwevend maar vaker slenterend zich door de uitgestrekte ruimte bewegen.

Men kijkt half-flirterig maar vermoeid uit de nieuwsgierige en naar contact hongerige ogen, maar misschien behoor je er zo uit te zien als je je temidden van deze teeners en twens uit het begin van de jaren zeventig thuis wilt voelen.

Sinds een kudde gretige toeristen hier hebbertig kwam fotograferen en nogal exhibitionistisch vlak voor het bedienend personeel van een geïmproviseerd buffet het mooiste „barmeisje” moest kiekken, is deze bezigheid officieel verboden en iemand die aanstalten maakt wordt direct op de vingers getikt. Niet uit principe, maar omdat het zo storend was voor het personeel, dat natuurlijk al het gebeuren tegelijk kan overzien.

Er wordt hier niet geëvangeliiseerd, zoals bij vlagen in het Vondelpark, misschien omdat het soort bezoekers niet voldoende homogeen is maar wellicht omdat het verloop tamelijk regelmatig is en vrij groot. Misschien is evangeliseren ook geheel tegen de doelstelling in van het „theehuis”, maar schriftelijk heb ik daar nog geen concrete voorbeelden van gezien, en ik zie ook geen rondleidende figuren, suppoosten of andere lonende vraagbakens. Je moet hier zelf de weg in deze barokke wildernis vinden.

Enkelen liggen hun vermoeidheid of roes uit te slapen, plat op de grond. Een naaimachine met stofjes- of lapjeskist onder de stoeldekseel is opgesteld voor ijverige kleerverstellertjes maar momenteel buiten werking. Een paar prelaten in burger smoezen met elkaar en spieden wat rond. Meewarig kijken ze naar een meisje dat plaats neemt achter de naaimachine om een lange witte jurk in elkaar te zetten. Een grote khakikleurige pet op het hoofd waarondervandaan haar donkere ogen onderzoekend en haar slanke vingers tastend de materie beroeren. Haar wezen straalt schroomvallige nieuwsgierigheid uit.

Veel thee wordt er gedronken, geschonken in Chinese blauwe kommetjes waaruit men wel wat laat morsen omdat het te heet wordt geschonken.

Er is melk, muslie, bruine hardgebakken broodjes met rozijnen en wat fruit zoals appels, perziken, bananen en sinaasappels. Voor 2,50 is er een cheap meal verkrijgbaar.

De grammofonmuziek klinkt iel in deze bombastisch overladen ruimte en de sfeer

De R.K. Mozes en Aäronkerk

te Amsterdam

is veranderd in een theehuis c.a.

Een impressie hoe het daar de afgelopen zomer toeging

treft U aan in het onderstaande artikel.

lijkt ogenschijnlijk verdraagzaam, maar zodra het geluid uitvalt is de stilte meetbaar en ondragelijk door de verlamde gelaatsuitdrukkingen op het merendeel der gezichten. Zo'n gevoel laat zich door muziek gemakkelijk tot een roes verdringen.

Jesus wordt ter dood veroordeeld¹⁾

Het ondertoontje van nonchalance merkte ik ook toen ik iets wilde gebruiken en geen wisselgeld; terugkreeg, heel achteloos en lachend pratend stond zij alweer met iemand anders te praten.

Het toeristenkrantje dat in heel Amsterdam wordt verspreid lag ook hier opgestapeld tot een flink pakket op het buffet. Het schijnt de mensen hierheen te halen, maar natuurlijk is ook het Waterlooplein een dankbaar aanknopingspunt voor doelloze avonturiers en improvisatoren. Maar toch ook veel toeristen van allerlei leeftijd vinden hierheen de weg en blijven onwennig rondhangen, met het idee dat hier toch echt wat te beleven zou behoren te zijn.

Jesus neemt het kruis op zijne schouders

Recht voor mij zit een jongeman gehurkt in glimmend zwart afhangende kledij. Hij is in meditatie en gebed verzonken en kijkt af en toe omhoog naar het altaar. Ik volg zijn bewegingen als hij na enige tijd veerkrachtig opstaat en aanstalten maakt om weg te gaan. Hij blijkt een tam-tam en een camera bij zich te hebben en wordt begroet door een kroesharige jongen die onze peinzende nadat hij weer is gaan zitten liefkozend over de bol aait. Een gelaatsplooi ontwikkelt zich tot een glimlach en twee mensen raken in gesprek.

Tussen de toeristen bevinden zich ook oude mannetjes die koekeloeren in het rond. Een troosteloos uitzienend heerschap zit met zijn benen over elkaar geslagen op een aangepaste bidstoel. Merkwaardig dat Italiaanse barokmuziek de kerkse sfeer blijmoedig weet te doorbreken want het is een verondersteld feit dat deze kerk architectonisch een onding is. Het wemelt hier van de misplaatste kruizen die iedere betekenis verloren hebben, alsmede hun context die tot een ritualistische gemeenplaats is geworden.

Jesus valt de eerste maal onder het kruis

Bollo bollo jumbo — een Amerikaanse jongen kauwt op een lichtgroene sappige appel en pietepuutert met een afgekloven potloodstompje iets op een papiertje. Het wordt een kribbebijterige kop van een of andere profeet. Een ander duidelijk „involved” stelletje van minstens huwbare leeftijd mijmert met het hoofd op canapé-kussers en achterover op de vloer over hun „experience”. Hij sabbelt daarbij op zijn goedkope zonnebril en zij schermt met haar tengere armen haar nauwelijks ontwikkelde borstjes af. You like it here, hm? Yes... very much klinkt het verweg.

Op de tekentafel is het eigenlijk een puinhoop. Volkomen ongemotiveerd staat hier een ijzeren theepot met rodefrisfleurige dahlia's die door geen mens worden opgemerkt. Fifteen guilders on four days prevelt een oosters uitzienend meisje dat haar Europese vriend wat voorrekent.

Ik zie blote mannenarmen, onbehaard en hoor het klikken van een telecamera die aan de controle is ontsnapt.

Voor de ingang zie ik dat een namaak-pagaai is opgehangen, met weet ik wat voor bedoeling. Twee zwaarlijvige zwitsers strompelen naar binnen. Ik zie een Neue Zürcher Zeitung zweven, die verdwijnt onder de oksels om de handen vrij te maken voor het aanpakken van kartonnen bekertjes met musli voor 60 cent.

Sex is niet eens taboe, het wordt gewoon niet opgemerkt hier. Jongens praten met meisjes op een geslachtsloze manier en ook de gezichtsuitdrukkingen verraden hetzelfde. Is het verveling of frustratie?

Jesus ontmoet zijne moeder

Een tamelijk verkrampt geval probeert de stift van het van mij geleende vulpotlood weer in de houder terug te krijgen, maar het lukt haar niet met haar trillende vingers, de stakker. Ze frommelde wat in haar poësiealbum en moet nu blijkbaar ineens snel weg. In haar haast struikelt ze over de uitgespreide afgesleten tapijten.

Ik kom langzaam aan tot de conclusie dat hier iedere vorm van communicatie ontbreekt. Iedereen lijkt genoeg te hebben aan zijn eigen problemen en de durf tot het initiatief voor een eerste gesprek ontbreekt. Het ontmoetingscentrum wordt zodoende een bezienwaardigheid waarin men een afwachende houding aanneemt.

Geen emotie is op de gezichten af te lezen. Sommigen duiken weg achter hun krantje of staren voor zich uit.

Ik lees er diepe ongelukkigheid, onvrede en gespannenheid van af. Angstvallig applaus roept mijn blik naar links, waar ik op een houten podium aan een microfoon twee bont togetakelde meisjes zie zitten, die hun eigen liedjes met gitaarspel begeleiden. Een monotone poging tot iets persoonlijks. Je moet de sfeer aanvoelen om de woorden te kunnen begrijpen. The fellowship of love... klinkt het door de kerk.

Simon van Cyrene helpt Jesus het kruis dragen

Een vriendelijk halfbloedknaapje lijkt een parelachtige oorbel te dragen. Niet iedereen mompelt hier „slang”. Ik hoor twee jonge meisjes geanimeerd nederlands spreken. De een zegt kilo's aangekomen te zijn. Ook jordaans-amsterdams hoor ik vanwege zijn scherpte. Het blijkt de familie te zijn van het personeel dat op een bank lekkere taartjes zit te snoepen. Iemand met een verkleurde spijkerbroek en een vervuild oranjehemd is aan het schetsen bij het altaar. Of schrijft hij misschien een intieme brief?

Jesus reikt de zweetdoek aan Veronica

Een schoenmaker heeft hier zijn spullen neergezet. Ik zie een rieten mand met grillig gevormde stukken bruin en zwartgekleurd leer. Op sommige zolen staan namen... David... Windy... Ook hier worden objecten betrokken in een context die persoonlijkheid verraadt.

Een geïmproviseerd schaakbord wordt uitgelegd. Op de doos staat s.v.p. controleer het aantal stukken. Weer hoor ik een Rolleiflex klikken. Schaak staat zelfs in het Hebreeuws op het kartonnen bord. Please check the pieces. Lege kopjes thee en kartonnen bekertjes staan op de flonders en worden regelmatig opgehaald. Het gitaarspel is opgehouden. De meisjes zijn naar buiten gegaan om nieuwe inspiratie voor teksten op te doen. Werd er echt naar hun muziek geluisterd?

Nu hoor ik een gedecideerd tam-tam geroffel en met het geluid van de naaimachine wordt het effect zonder protest te willen zijn, haast van een neo-dadaïstische allure.

Jesus valt de derde maal onder het kruis

Absolutely NO SMOKING (Firemen, assurance atc.)

Vergeefse artisticeit. Fraai verheft zich het statige orgel dat iets te hoog tegen de nok is weggedrukt en welluidende klanken ten gehore weet te brengen. De harde beatmuziek overstemt de uit het beeldhouwwerk zich opdringende apotheose. The present

Marc de Klijn - Amsterdam

church was built in 1840. The parish itself was established by the Franciscans in 1641 and has been run by them since that time.

Encounter - recreation - meditation - Every Sunday 10.30 High Mass in Latin - 12.00 Mass in Dutch.

Jesus wordt van zijn klederen beroofd

Lectuur is er ook, in overvloed zelfs. Op de lectuurtafel ligt alles kris kras verspreid en toch willekeurig op stapeltjes gelegd. Ik zie „Bergkristall” von Joseph Wittig uit 1925 een vaag piëtistisch aandoend mysterieus boekwerkje nog in oudduitse letters gedrukt. Bellamy - de mens en zijn werk, door Maria A. Zimmer met een oproep bovendien om zich te abonneren op het zgn. Bellamy-nieuws uitgegeven in Den Haag met adres en liefst telefoonnummer erbij.

Er ligt een „Rijkskijker I” over de Hollandse schilderkunst uit de 17e eeuw. Uitgaven van SKOOP het kritische filmforum en dan datgene waar ik al die tijd naar zocht, namelijk de ideologische achtergrond van deze nieuwe opzet, uiteengezet in het 61 pagina's tellende stencil-brochuretje „RONDOM EEN STENEN TAFEL” waarmee we dan weer bij de titel zijn beland.

Jesus wordt aan het kruis gehecht

W. J. de Graaff, Directeur van het binnenstadspastoraat schrijft er de inleiding voor. Uiteraard wil men dit gebeuren zeer dynamisch houden en de kerkelijk gekleurde strategie loopt opmerkelijk parallel met de richtlijnen van het zgn. city-plan.

De Christelijke gemeente is er terwille van het gemenebest, zo wordt gesteld en „men” probeert zich toe te leggen op de maatschappij-kritische en politieke draagwijdte van het Evangelie.

Uiteraard is ook deze opvatting weer niet alleen zaligmakend want de vereiste dosis

tolerantie moet er zijn. Zwart-wit denken is uit den boze. Wel is dit alles erg NUTTIG want er werd, aldus de brochure, tot voor kort en zelfs tot op de huidige dag in vele kerken zo niet uitsluitend, dan toch vooral over het individuele, en over het bovenaardse heil gepraat.

Jesus sterft aan het kruis

Western-hit (Wo Männer noch Männer sind) ligt hier ook op tafel. Zelfs vind ik hier het draaitolletje van het Pim Pam Pet spel terug dat hier verzeild was geraakt. Er liggen Panorama's en enkele verfomfaaide dagbladen.

Ondertussen is het zes uur 's avonds geworden. Niet met zoveel woorden wordt de sluitingstijd aangekondigd, maar het is een feit dat ineens iedereen buiten blijkt te staan. Tussen de kolossale zuilen hurken nog wat vriendelijk kijkende napraters, twee jongens en een meisje.

Wat staat een gelovig Christen op deze aarde, in deze concrete wereld, op deze of gene plaats te doen als hij het WOORD kent dat toegang geeft tot het leven?

Hoe geven WIJ, U en ik als Christen antwoord op de wereldse vraag naar concreetheid? Hoe geven WIJ als gemeenschap der heiligen antwoord op de wereldse vraag naar communicatie?

Dat waren vragen die mij een schuld deden gevoelen toen ik al lezend de vergulde statienregels opschreef die ik in de Mozes en Aäronkerk als een zweepslag in het ge-laat moest ervaren.

¹⁾ Deze en volgende regels zijn ontleend aan de statien die in de R.K. Mozes en Aäronkerk zijn aangebracht.

20 augustus 1971.

en boete). In 1865 gaat hij daaraan in het buitenland werken, het boek verschijnt in 1866. De hoofdpersoon, Rodion Raskólnikow, is in de zonde van individualisme verstrikt, zoals ook zijn naam duidelijk maakt: raskol betekent schisma, en raskólnik: scheurmaker. De zonde van Raskólnikow bestaat daarin, dat hij zich losmaakt van zijn natuurlijke binding aan zijn volk en zich zijn eigen normen construeert. Daarbij denken we er aan, dat voor Dostojewskij volksgemeenschap, staat en kerk zo nauw met elkaar samenhangen, dat de individualist in drie opzichten schuldig is.

Eveneens in 1866 verschijnt *De speler*. Het vermoeden kan geopperd worden, dat de schrijver zowel in *Raskólnikow* als in *De speler* een gericht uitoefent over zichzelf, maar daarmee tevens zijn volk en bepaalde individuele tijdgenoten waarschuwt tegen het gevaar van ontrouw aan de enigszins messiaanse roeping, die Dostojewskij aan het russische volk toeschreef — zijn speelzucht bedreef hij in het buitenland, Wiesbaden, Homburg. In deze tijd werkt Dostojewskij samen met de stenografiste Anna Grigorjevna Snitkina, met wie hij 15-2-1867 trouwt; zij was twintig, hij vijf en veertig jaar oud. In deze tijd is hij bezig met de roman *De idioot*, waarin hij de mogelijkheid beschrijft van de reinheid van hart. In 1871 en 1872 verschijnt *Boze geesten* (of: *Demonen*), waarin de ontrouw aan de roeping van het russische volk het hoofd-thema uitmaakt. In 1879 en 1880 verschijnt *De gebroeders Karamazow*, dat vrij algemeen beschouwd wordt als Dostojewskij's rijpste werk. Intensieve belangstelling en grote bewondering voor Dostojewskij's oeuvre is bij zeer uiteenlopende figuren te vinden.

De belangstelling voor vele uiteenlopende kanten voor het werk van Dostojewskij plaatst ons voor enige moeilijke vragen. Men kan zich daar van afmaken door op te merken, dat een auteur van bijzonder groot formaat natuurlijk „boven alle partijen” staat. Maar zo simpel is de zaak niet. Als we enige namen noemen wordt dat al duidelijker; tot hen die met enige geestdrift en kennis van zaken over Dostojewskij hebben geschreven behoren zo totaal verschillende mensen als: Camus, Romano Guardini, Meresjkowski, Stephan Zweig, Eduard Thurneisen, André Gide, Nikolaj Berjájew, Leo Sjestow, Walter Schubart, Hermann Hesse, Thomas Mann, F. J. J. Buytendijk, Johannes van der Eng (dissertatie), Henri Troyat, J. Jac. Thomson — en er zijn nog wel meer namen te noemen. Men vindt er atheïsten onder en Christenen, enigszins verliteratuurde ('literairistische') mensen en menselijke lieden, vakpsychologen van meer dan één richting, wijsgeren van uiteenlopend beginsel, theologen van verschillende gading. Daarbij is wel duidelijk dat meer dan een Dostojewskij-bewonderaar hem voor eigen standpunt enigszins probeert te annexeren. Maar daar moet men dan kans toe zien, en die kans wordt inderdaad geboden door het veelzijdig genie van de auteur, ook als we daarbij kunnen opmerken, dat er sprake is van annexatie, zodat iemand de grote verteller voor zijn wagentje spant en tegelijk dingen over hem zegt die geenszins onzinnig zijn. De jong overleden hoogleraar in de psychologie dr B. J. Kouwer stond bekend als origineel psycholoog; zelf verklaarde hij echter, zijn als origineel bekend staande ideeën in zijn vak aan Dostojewskij te hebben ontleend. Die opmerking getuigde van bescheidenheid, maar werd tevens als zake-lijk juist uitgesproken.

We komen in dezen een stapje verder als we vragen naar de boodschap. Daarover iets in het volgende artikeltje.

DOSTOJEWSKIJ HERDACHT

(1)

Levensloop

Op 30 oktober 1821 werd de grote russische schrijver Fjodor Michailowitsj Dostojewskij geboren. Hij stierf 28 januari 1881, na een zeer arbeidzaam, erg wisselvallig en soms stormachtig leven. In twee opzichten is zijn werk opvallend: in de eerste plaats omdat het een evangelische boodschap is — ondanks de bij wijlen wat vreemde confessionele opvattingen — en in de tweede plaats, omdat het zich niet alleen leent, maar zelfs uitnodigt tot een wijsgerige interpretatie. Door zijn duidelijk, hoewel vaak worstelend, Christelijk geloof heeft hij altijd eerbied voor de figuren die hij in zijn verhalen oproept, hoe verwrongen en verworpen veel van die figuren ook zijn. Naar aanleiding van zijn *Legende van de Grootinquisiteur* uit *De gebroeders Karamazow* heeft men wel gemeend dat Dostojewskij antipapist was, zeker ten onrechte. Een anti-judaïst was hij echter wel; hij beschouwde het joodse volk als een vijand van het russische, en heeft daarbij niet allereerst het oog op de onderstelde geldmacht van de Joden, maar op hun imperialisme, en ten diepste op de idee als zou het joodse volk door zijn lijden de mensheid dienen en verlossen, een taak die volgens Dostojewskij het russische volk toekomt.

Dostojewskij's vader was medicus; hij werd 24-3-1821 geneesheer aan het Armenhospitaal te Moskou. Fjodor is de tweede zoon; hij heeft drie broers en drie zusters. Op 16-1-1838 komt Dostojewskij op de genie-school te Petersburg; 12-8-1843 doet hij daar eindexamen. Op 19-10-1844 neemt hij ontslag uit de dienst en in december werkt hij aan *Arme*

mensen, een vrij korte roman waarin al iets van de toekomstige grootheid van de schrijver is te zien. Het boek wordt goed ontvangen, anders dan *De dubbelganger*, 1846 en *De hospita*, 1847. In 1848 verschijnt een bundel kortere verhalen, waaronder *Witte nachten*. In 1847 was Dostojewskij in aanraking gekomen met een groep „utopistische socialisten” en op 16-11-1849 wordt hij met andere leden van deze groep ter dood veroordeeld. Op het laatste ogenblik wordt het vonnis veranderd in vier jaar dwangarbeid, gevolgd door zes jaar dienst in het leger in Siberië. In 1856 werkt hij aan *Aantekeningen uit het dodenhuis*. 6-2-1857 trouwt hij met Maria Isajewa. Hij krijgt ontslag uit de militaire dienst op 18-3-1859. In december 1859 keert hij naar Petersburg terug. In 1860 werkt hij verder aan *Aantekeningen uit het dodenhuis*, dat in 1861 verschijnt, in hetzelfde jaar als *De vernederden en gekrenkten*, een grote roman, waarin de geheel uitgegroeide verteller te herkennen is. In juni 1862 begint Dostojewskij zijn eerste reis naar het buitenland; hij bezoekt Parijs, Londen, Zwitserland en Italië. Van augustus tot oktober 1863 heeft zijn tweede buitenlandse reis plaats, ten dele met Soeslowa. Hij vertoeft o.m. te Wiesbaden en geeft toe aan zijn speelzucht.

In 1864 verschijnt een van de moeilijkste verhalen van Dostojewskij, *Aantekeningen uit het ondergrondse* (ofwel: *Mémoires uit het souterrain*, of: *Herinneringen van iemand die onder de grond leeft*). Op 15 april 1864 sterft zijn vrouw Maria Isajewa aan tuberculose. Al in 1859 schreef Dostojewskij een ontwerp voor zijn grote roman *Misdaad en straf* (dikwijls, minder juist, genoemd: *Schuld*

K. J. Popma - Utrecht

Persschouw

„Kosmocomplot '71"

Ongetwijfeld zal de meeste lezers dit dwaas woord vreemd in de oren klinken. Er is in de voorbije weken reeds zoveel over geschreven.

Met dat woord „kosmocomplot" werd een week-eind-conferentie aangeduid die door de Werk-Stichting „Kerk en Wereld" met de Sjaloom-groep — een gemeenschap van „kritische" protestantse en rooms-katholieke „geestelijken" — op 4 en 5 september in het gebouw van „Kerk en Wereld" te Driebergen zou worden georganiseerd.

De bedoeling van dit week-eind was een ontmoeting van allerlei actiegroepen tot stand te brengen om met elkaar overleg te plegen over het organiseren van buitenlandse acties ten behoeve van de arme landen. Voor dit week-eind hadden „Kerk en Wereld" en de „Sjaloom-groep" ook fractieleiders van politieke partijen uitgenodigd. Maar niet allen. Alleen die van de PvdA, D'66, PPR, PSP en de CPN. Niet die van de ARP en de CHU, die nota bene beide leden van de N.H. Kerk zijn. Men was nl. van oordeel dat deze beide heren — Aantjes en Mellessa — geen vruchtbare bijdrage in de discussie konden leveren! Door deze handelingen deed een officieel orgaan van de N.H. Kerk bewust en duidelijk een politieke keuze. En wel voor de linkse partijen, de CPN inbegrepen.

Als gevolg van de storm van kritiek die over dit project is losgebarsten is dit week-eind ten slotte niet doorgegaan.

Maar — de manifestatie die is en was de organisatie van een beweging, een geloof, een ideologie die met ongebroken kracht blijven voortbestaan en doorwerken. Niet alleen in de N.H.K., maar ook in andere. De gereformeerde voorop. Daarom is het noodzakelijk na te gaan met wat voor „geest" we in dat Kosmocomplot worden geconfronteerd.

Om de lezers daarbij te helpen wil ik hier doorgeven een duidelijk en indringend artikel van prof. Van Itterzon over dit „komplot" in het „Hervormd Weekblad" schreef. Hij zette er boven: „Het linkse complot".

Hier is het:

HET GAAT NIET DOOR

Het linkse Kosmoskomplot gaat niet door. Dat hebben pers en radio op deze 2de september 1971 met klem verzekerd. Voor de organisatoren een grote teleurstelling, nu de ene deelnemer na de andere zich heeft teruggetrokken en ook Sjaloom het heeft laten afweten. Voor vele kerkgangers een pak van het hart, nu deze bewust-linkse manifestatie is afgelast. Zij het dan ook wondgedwongen.

HET PERSBERICHT

Wat was er aan de hand? Als men de diverse kranten en radio-uitzendingen mocht geloven, stonden er hoogst gevaarlijke en bedenkelijke punten op het programma. Maar laten we beginnen ons te houden aan het persbericht, dat het Hervormd Persbureau op 20 augustus 1971 de wereld inzond. Wat van het Persbureau der Ned. Herv. Kerk bekend wordt gemaakt, mag toch betrouwbaar worden geacht. Welnu, dit bureau publiceerde het volgende:

„Tijdens het weekend van 4 en 5 september wordt op het terrein van Kerk en Wereld in Driebergen de manifestatie „Kosmoskomplot '71" gehouden. Een bonte verscheidenheid van actiegroepen, aktiemodellen en aktiemateriaal wordt bijgebracht op en rondom een „kosmomarkt". Daarmee zal een overzicht worden gegeven van de vele manieren waarop in het nieuwe aktie seizoen aandacht door tal van groepen zal worden gevraagd voor knelpunten in de nationale en in de wereldsamenleving. Op de lijst van deelnemende groepen komen voor: Angola-komit , Aktie Betaald Antwoord, Bond van Dienstweigeraars, Clasc Nederland, Interkerkelijk vredesberaad (IKV), Kerk en ontwikkelingssamenwerking, Koffieaktie, Kritische vakbeweging, Martin Luther King-centrum, Medisch Komit  Vietnam, Septuagint, Siemens boycot, Sjaloom, Surinamekomit , Unctad-werkgroepen, X-Y aktie en Derde wereldwinkels. Op initiatief van het Oekumenisch aktiecentrum (OAC) wordt „Kosmocomplot '71" georganiseerd door Kerk en Wereld en Sjaloom. Vorig jaar werd een soortgelijke manifestatie bezocht door anderhalf duizend belangstellenden. Vanaf zaterdagmorgen 11 uur is de manifestatie geopend. Toegangskarten voor het hele weekend kosten f 2,50; gans voor maaltijden en logies f 20,—. Voor dat laatste is opgave nodig bij het conferentie-secretariaat van Kerk en Wereld, De Horst 1, Driebergen, tel. 03438-2241." Aldus, volledig het persbericht.

Aangezien men mag aannemen, dat het Persbureau

der Ned. Herv. Kerk geen berichten publiceert, die geheim moeten blijven, maar die juist in de volle openbaarheid moeten worden gebracht, zal niemand ons kunnen kwalijk nemen, dat wij bovenstaande perspublicatie hierbij doorgeven. En aangezien in deze tijd keer op keer wordt gesteld, dat de leden onzer kerk tot mondigheid zijn gekomen, dient aan het persbericht ook in een artikel de nodige aandacht te worden geschonken. Wat nu dan geschiedt.

In Trouw en de bladen van het Kwartet stond kort na de genoemde aankondiging o.a. het volgende te lezen. De titel luidde: „Regeringspartijen niet uitgenodigd. Onbehegen over weekend Kerk en Wereld-Sjaloom". Trouw c.s. wist voorts te melden, dat bedoelde week-eind had „geleid tot een aantal boze telefoontjes en verzoeken om opheldering. De belangrijkste grief is, dat voor een forumdiscussie tijdens dit week-eind alleen vertegenwoordigers van de oppositiepartijen zijn uitgenodigd en geen vertegenwoordigers van de regeringspartijen". Voor een forum tijdens dit week-eind waren de fractieleiders van de PvdA, D'66, PPR, PSP en CPN uitgenodigd. Dit leidde tot een zelfde onbehegen „als destijds een advies van de Werkgroep Kerk en Ontwikkelingssamenwerking aan allen die de Derde Wereld zijn toegedaan om op een der linkse partijen te stemmen". Men wilde liever een discussie hebben „met de leiders van CPN en PSP dan met figuren uit het eigen christelijke kamp".

Dit alles moet, wat de feiten betreft, wel waar zijn, want in Trouw volgt dan nog een uitvoerige uiteenzetting in drie alinea's van „Kerk en Wereld-voerder C. Coolsma", waarin het beleid van de combinatie „Kerk en Wereld-Sjaloom" in den brede wordt uiteengezet en verdedigd.

ONRUST

Van de onrust, die hierover in pers, radio en kerk is ontstaan, zal nu zo langzamerhand een ieder wel het nodige hebben gehoord. De kranten hebben niet gezwegen. Om een voorbeeld te geven: Het Utrechts Stadsblad, een advertentieblad, dat in Utrecht en tot in de wijde omtrek huis aan huis wordt verspreid in een gegarandeerde oplage van 165000 exemplaren, stond op de eerste bladzijde met grote koppen de oproep: „Hervormden: „Komplot" afgelast, anders geen „kerkgeld". Een exemplaar van dit blad heb ik aan ds F. H. Landsman, de secretaris-generaal onzer kerk, doen toekomen. Dan weet hij uit de eerste hand, wat er alzo over onze kerk aan naars is gespuid. En ook over hem. In Utrecht en omringende plaatsen staan onze kerk en haar secretaris-generaal er weer gekleurd op.

De golven van onbehegen liepen daarom zo hoog op, omdat deze actie van Kerk en Wereld, een instituut van onze kerk, opzettelijk politiek-links was gericht. De openheid, die zo vaak met luide stem wordt verkondigd, was duidelijk een openheid naar links. Naar rechts was de deur hermetisch op slot.

Ir v. d. Graaf formuleerde het in De Waarheidsvriend o.a. aldus: „Deelname van de fractieleiders van de rechtse partijen werd niet zinvol geacht. Een discussie zou dan toch niet tot een vruchtbaar resultaat leiden. Men ziet het dus, een links komplotje, die kosmo-komplot. Verzet tegen de gevestigde orde, maar dan vooral de westerse gevestigde orde, is het centrale thema. De kerk gaat de schijnwerpers zetten op onze samenleving, echter vooral niet onder een christelijke belichting, maar onder een rode belichting. En dan vooral niet kijken naar de communistische landen, want dan is de aardigheid er gauw af. Neen, samen lank en dan ook all en maar gesproken. Geen christelijke pottenkijkers erbij. Dan is het tenminste echt een komplotje."

Tot zover Ir v. d. Graaf.

Wie dit een felle formulering vindt, moge weten, dat de brieven en telefoontjes, die in deze dagen door ons land gingen, nog h el anders van inhoud waren. Veel agressiever! En hevig verbitterd!

EEN SPREKENDE KERK

In de oorlogsjaren werd de kerk, in haar strijd tegen het moderne heidendom, onverwachts een sprekende kerk, die bijna anderhalve eeuw had gezwegen, ging plotseling aan het getuigen. Ze moest met ons volk in nood komen om het eindelijk te leren. Het was een spreken aan de bovenkant. In de top. Door de synode. En de kerk beneden, op het grondvlak, werd geroepen een echo te geven op wat in de hoogte, door de synode, geroepen werd.

De laatste jaren heb ik het gevoel gekregen, dat wij als kerk onze tong hadden verloren. Wat zei onze synode nog, dat weerklank vond op het grondvlak der gemeenten? De energie verminderde zichtbaar. De kerkgang liep hier en daar sterk achteruit. Het geloof verzwakte en het ongeloof kwam op, veldwinnend, benevelend, onheilbrengend.

In de laatste weken gebeurt nu opeens iets vreemds. Misschien is het incidenteel, snel voorbijgaand, een vleugje, meer niet. Maar het is er, en we signaleren het duidelijk: De kerk wordt weer een sprekende kerk. Maar nu niet in de eerste plaats, en voorop, de synode. Want wat de synode en haar moderamen in deze dagen zei, bleef voor velen binnenskamers. Het kwam althans niet met grote koppen in de krant. Het kwam ook niet op het scherm van de beeldbuis met de nodige toelichting voor televisie en radio er bij. Wellicht is dit wijze tactiek geweest. Wie zal het zeggen? Maar wat wel duidelijk was: nu ging de kerk op het grondvlak spreken en ze deed het zo duidelijk, dat het resultaat niet is uitgebleven: Het linkse Kosmocomplot is afgelast. De manifestatie in Driebergen gaat niet door.

Men kan er op rekenen, dat de kerk nu gezien heeft, wat haar spreken op het grondvlak vermag.

AGITATIE?

Ds F. N. M. Nijssen, predikant bij Kerk en Wereld, sprak in dit verband van agitatie. Men kan dit hoogst merkwaardig noemen. Van links komt actie op actie. Van links komt een bundeling van krachten, waarbij men de rechterzijde van zijn eigen kerk opzettelijk buitensluit. In de wandeling noemt men dit tegenwoordig „polarisatie". Men bedoelt er dan mede, dat twee groepen met opzet als tegenstanders tegenover elkaar worden gezet. Ieder in zijn eigen bunker. Ieder in eigen loopgraaf. Precies, zoals Kraemer dit niet wou. Men hanteert dan graag richtingswoorden als progressief tegenover conservatief. Of: links tegenover rechts. Maar kan men verwachten, dat, als de een in de loopgraaf gaat, de ander dit niet doet? Als de een tot aktie overgaat (met aktiemodellen, aktiemateriaal en aktiecentrum (Kerk en Wereld), wat moet de ander daar dan van denken? Wat zijn dat voor aktiemodellen? Hoe worden die in een week-eind aangeleerd? Worden die speciaal op zondagmorgen vertoond, als de gemeente geacht wordt naar de kerk te gaan?

Agitatie? Maar mogen de lidmaten der kerk dan niet mondig zijn? Mogen alleen de medestanders en partijgenoten van Kerk en Wereld mondig zijn en demonstreren en betogen, en de anderen, die weggedrukt worden, zeer bepaald niet? Prof. Niftrik zou zeggen: Kom nou!

OPENING VAN ZAKEN

Het moderamen onzer synode zal nu stellig volledige opening van zaken moeten geven. Als we de berichten goed hebben begrepen, heeft dit moderamen de leiding van Kerk en Wereld er toe gebracht, het Komplot af te gelasten. Sjaloom zou dit Kerk en Wereld kwalijk nemen en zich verstoord hebben teruggetrokken. Ds Nijssen zou, als we hem goed hebben begrepen, noodgedwongen de zaak hebben gestopt, niet om de zaak zelf, niet om de inhoud van wat er stond te gebeuren, maar alleen vanwege de gebreken in de organisatie.

Al deze conclusies neem ik gaarne terug, als we dan maar een volledig rapport ontvangen van wat er zich in deze dagen op hoog niveau heeft afgespeeld. De kerk moet dit weten. De mondigste gemeente, die moet meebetalen, wil ook meespreken. Ze wil ook weten, wat er met haar geld en gaven wordt gedaan. Ze wil ook weten, wat er mede uit haar naam in stilte wordt besproken, beraadslaagd en besloten. Anders blijft de polarisatie. En (we weten het uit de natuur): anders komt er onweer en ontladen de polen zich. De onweerswolken groeien zichtbaar. Het kan zwaar weer worden. Een blinde, die het niet ziet. Een dwaas, die er mee spot.

DE STICHTING KERK EN WERELD

Bij de tot standkoming van de kerkorde en de uitvoering ervan is dezerzijds met klem gewaarschuwd tegen het in het leven roepen van „stichtingen". Een stichting is altijd een gevaarlijke zaak, als ze niet angstig-secuur is gevormd en geregeld. Een stichting is erger dan een vereniging. Ze heeft geen ledenvergadering, die het bestaans tot de orde kan roepen. Een stichting is doorgaans een instelling, die een eigen leven leidt, een eigen koers vaart en zich van niemand iets behoeft aan te trekken.

In onze kerk hebben we diverse stichtingen. Ik noem het IKOR. Voorts: De stichting mechanische administratie. Dan: Kerk en Wereld. Moet ik herinneren aan de vele zorgen, die zulke stichtingen op vele gebieden onze synode hebben gegeven? Of liever en vooral: aan onze kerk? Hoofdbrekens genoeg.

Om bij Kerk en Wereld te blijven: dit instituut staat met zoveel woorden in de Ordinantie voor het Apostolaat. Als u het nog niet wist: Kerk en Wereld heeft tot taak de verbreiding van het Evangelie; de scholing van de kerk onder hen, die van het Evangelie en voor de Arbed zijn vervreemd. Geen evangelist kan worden benoemd, als Kerk en Wereld niet mee instemt enz. (Ord. 4, art. 22, 23, 26, 31, 32).

Mag ik verzoeken, dat Kerk en Wereld als instituut voor het apostolaat volledig uit onze kerkorde wordt geschrapt en dat de kerk elke band met dit instituut verbreekt, als de relatie tussen beide niet anders wordt geregeld? We kunnen toch niet altijd van „bedrijfsongevallen" blijven spreken? Wat er nu gebeurt is en waarvan, als ik het goed begrijp, men geen spijt heeft

BETALING ABONNEMENTSGELDEN

1 Oktober begint het 2e halfjaar van „Opbouw".

Mogen we onze abonnees verzoeken hun abonnementsgeld zo spoedig mogelijk te storten op girorekening 233117 t.n.v. Drukkerij Steenberg, Zeist, met bijvermelding „voor Opbouw".

Abonnementsprijs voor het tijdvak oktober tot april f 7,50; studenten betalen f 12,— per jaar, buitenland f 20,— per jaar, luchtpost f 40,— per jaar.

Bij voorbaat hartelijk dank.

De administratie

(anders dan om de onvoldoende organisatie), geeft een groot onbehagen, als we aan de toekomst denken. Wat gaan ze nog meer (en dan organisatorisch perfecter) op stapel zetten? Een nog steviger Komplot? Graag de nodige informatie.

DE NOOD DER PREDIKING

In verband met de financiële zorgen om de computer is er van synodewege veel geschreven. De nood der financiën was groot. Het had geen zin die langer toe te dekken.

Over de eigenlijke nood der kerk, de nood der prediking, wordt minder gepubliceerd. Billy Graham heeft ook onze kerk in het publiek op haar verzuim gewezen. We zijn te slap, te weinig bewogen, te geestelijk arm. Waar is ons geloof? We zouden iets als een kruistocht moeten houden. Geen kruistocht om de wereld te bekeren, maar, voorlopig, om de kerk zelf te bekeren en haar op te roepen haar geloof in Jezus Christus opnieuw, en met vreugde en kracht, te belijden. Niet zo vrijblijvend en lamelijk als het nu door velen onzer gebeurt. Zullen we allen de hand niet in eigen boezem moeten steken, als het gaat over ons geloof, onze kerkgang, ons bijbellezen, ons gebed, ons offer voor de zaak des Heren? Het ebt in het leven van alle kerken. Er is een ingezonkenheid, waaraan men gewend raakt. Er is een afval en verkillig, die velen niet meer verontrust en waar ze met gemak en zonder veel zorgen over spreken. Of men het gelooft of niet: we kunnen acties voeren om de financiële nood te lenigen, maar als er geen oog is voor de geestelijke nood, is alles vergeefs. Dan staat de uitkomst vast.

SANCTIES

In dit verband moet over sancties een eerlijk woord worden gezegd. Vergis u niet: ik bedoel geen sancties, die de synode zou kunnen nemen tegenover onwillige gemeenten, maar juist omgekeerd: sancties van de gemeenten tegenover de bepalingen der synode en der kerk. Het is het moderamen der synode bekend, wat ik bedoel. Het heeft er brieven over ontvangen, die ik in afschrift ken, omdat ze me werden toegezonden. Het heeft ook met zoveel woorden in het Utrechts Stadsblad gestaan. Het kwam ook op in andere gemeenten.

De gemeenteleden kunnen t.z.t. de financiële kraan dichtdraaien, als ze er van overtuigd zijn, dat hun geld voor subversieve en ongewenste doeleinden kan worden besteed. We kunnen dan van hogerhand bepalen, wat bijv. voor de Generale Kas moet worden betaald, maar als de gemeenteleden dit nu niet doen?

De kerkorde is zo gewijzigd, dat er nu het antwoord is: Dan krijgt zo'n gemeente geen approbatie op een beroep, in geval van vacature. Daarop reageert de kerk op diverse plaatsen al met de tegenactie: Dan keuren we als classis toch zo'n beroep goed. En ja, wat dan? Tegenwoordig zijn er diverse kerkeraden, die (ze noemen dat experimenteel) aan de synode berichten: we houden de kerkorde niet. Met het gevolg, dat er niets gebeurt en men van hogerhand (men kan blijkbaar niet anders) deze opzettelijke ongehoorzaamheid maar laat voor wat ze is. Maar, als men de ene groep straffeloos ongehoorzaam kan laten zijn, kan men de andere groep niet met maatregelen dreigen, als welke in de dagen van Afscheiding en Doleantie werden gehanteerd. We konden in de eerste jaren van de „Raad van Beheer” nog sancties op het niet-betalen toepassen, in feite gaat dat in onze dagen niet meer. Ook niet na de kerkordelijke formulering van deze strafmaatregel. Men kan nu eenmaal niet van een rechtse groepering vragen, wat men bij een linkse groep over zijn kant laat gaan. Ongehoorzaamheid aan de ene kant en dit zonder blikken of blozen door ambtelijke vergaderingen roept als vanzelf aan de andere kant soortgelijke ongerechtigheden op.

Geen misverstand a.u.b. Men kent mij als iemand, die voor de handhaving van het kerkrecht zonder reserves opkomt. Ik ben een verklaard tegenstander van wanorde en chaos in de kerk, een vijand van kromme wegen en onverantwoord geknutsel. U moogt dan ook aannemen, dat bovenstaande sancties door de gemeenten, die de synode tot een fermere en forser handelen zouden willen aansporen, en door de classes zelf zijn bedacht. Het heeft geen zin dit te verbergen. Als we de narigheden wegstoppen, gaat de ziekte toch door. Want ziek is onze kerk en ons kerkrecht en onze tucht. Of twijfelt u daar nog aan?

De kerken van Klein-Azië en Noord-Afrika zijn door lauwheid te gronde gegaan, de apostel Johannes en de kerkvader Augustinus ten spijt. Gods kerk ging niet ten onder, dat niet. Ze dook weer op in andere delen van de wereld. Maar in de genoemde streken kwam ze om. Ze had niet anders verdiend.

Hoe lang gedragen we ons nog als de gerusten te Sion? Hoe lang stellen we ons, polair, nog als twee, tegenstrijdige richtingen op? Zouden we eindelijk, terwijl de gehele wereld ontredderd is, de les der geschiedenis niet haastig moeten leren? De les van het verleden. De les van de rampspoeden in de wereld. De les van de groeiende haat tussen rassen en volken. De les van het kerkelijk verval, nu men in naam van onze kerk zonder veel moeite kan zeggen, dat God dood is, dat dood dood is en nu men het evangelie, waarvoor Paulus en andere apostelen hun leven hebben gegeven, als verouderd beschouwt?

Naar aanleiding van dit artikel maak ik nog de volgende opmerkingen.

1. Blijkens de mededelingen van prof.

Van Itterzon en berichten in andere pers-publicaties was het Breed Moderamen van de Ned. Herv. Kerk reeds lang te voren geheel op de hoogte van opzet en doel van het Kosmocomplot. Greep het nu alleen in onder de druk van de storm van kritiek die overal in de kerk losbarstte? M.a.w. was zijn beslissing meer een kerkpolitieke dan een principiële?

2. In de Herv. Kerk opereren een groot aantal instanties: „raden”, „commissies” enz. Sommige daarvan hebben ter kwader ure de vorm van een „stichting” gekregen. D.w.z. ze leiden t.o.v. de kerk een zeer zelfstandig bestaan. Ze zijn tot op grote hoogte autonoom en autark. „Kerk en Wereld” is zo'n stichting. En wanneer zo'n stichting in handen komt van een of andere groep kan ze zelfs tégen de Kerk, ten dienste waarvan ze in het leven werd geroepen, opereren en zo meewerken aan haar ontbinding.

3. Van welke „geest” kosmocomplot een manifestatie is blijkt duidelijk uit een uitspraak van een van de organisatoren ervan in een televisiegesprek. Deze — het was Reckmann van de Sjaloom-groep — verklaarde dat hij en de zijnen geen kerk meer wilden waarin over bekering, wedergeboorte en rechtvaardiging uit het geloof gesproken wordt. Zij wilden een kerk van daden. En dat zijn zo nodig daden van geweld en revolutie.

4. Een ander „orgaan” van de Ned. Herv. Kerk, waarin bovendien ook andere kerken — o.a. de Gereformeerde — participeren, is het „Ikor”. Ook dit „orgaan” is een „stichting”. Volgens prof. Van Itterzon ruïneert „Ikor” de kerk. Ze is geheel in handen van de ultra-linkse groepen in de kerken.

5. Het „Ikor” heeft dan ook trouw geprobeerd de „schade” die het kerkvolk leed door het niet doorgaan van kosmocomplot goed te maken. Het „Ikor” zond nl. op zondag 19 september van 10-12 uur een programma uit in verband met de vredesweek in de aankondiging waarvan het volgende werd gezegd: „In de studio (is) een panel o.l.v. dr Jan Kooiman, dat zal proberen na te gaan hoe de vraagstukken van oorlog, vrede en gerechtigheid op het plaatselijke vlak kunnen worden aangepakt. Vertegenwoordigers van de actiegroepen die op Kosmocomplot II hun zegje niet hebben kunnen doen, hun vragen niet hebben kunnen stellen, zijn in de studio uitgenodigd.”

6. Wat in dit programma aan de orde kwam, wordt o.a. getypeerd door de opmerking van één der participanten dat het Nederlandse leger moet verdwijnen en dat sabotage daarvoor een probaat middel is. Men kan b.v. heel goed tanks in de lucht laten vliegen.

7. Wat we van het „Ikor” te wachten hebben werd onlangs door de directeur ervan, dr W. J. Koole, op een persconferentie aldus omschreven: „We leven in een tijd waarin wij ons zullen moeten heroriënteren ten aanzien van het evangelie. Dat zal tot gevolg hebben, dat het IKOR-CVK nog minder populair, nog controverseler en nog onaanpast zal worden, maar dat hoort nu eenmaal bij het evangelisch omroepwerk.”

8. Het is duidelijk dat wie in de kerk niet gesproken wil hebben van geloof, bekering, rechtvaardiging uit het geloof de band met de gemeente van Christus heeft doorgesneden.

C. V.

KERKNIEUWS

Beroepen: te Deventer: ds J. Stuij te Wieringermeer; te Driesum-Damwoude-B en te Drachten-B: ds C. Bijl te Hilversum; te Ermelo-B: ds M. Brandes te Hengelo; te Apeldoorn-B: ds D. Los te 's-Gravenhage-West; te Toronto (voor de zendingsarbeid van de Can. Ref. Churches op Irian Barat): drs J. A. Godschalk te Toronto.

Aangenomen: naar Toronto (voor zendingsarbeid op Irian Barat): drs J. A. Godschalk te Toronto.

Bedankt: voor Alkmaar-Broek op Lange-Dijk-B: drs D. Berghuis te Breda.

ADRESSEN

Haren (Gr.). Scriba: R. Kuipers, Weg voor de Jagerskampen 17, Haren, tel. 47262.

STUDENTENLEVEN

Voor hen die in Utrecht zijn gaan studeren.

Er is in Utrecht een vorm van contact tussen studenten van onze kerken tot stand gekomen die bestaat in regelmatige bijeenkomsten, waarin allerlei onderwerpen aan de orde komen. Het is gebleken dat veel studenten er behoefte aan hebben contact te krijgen met anderen, om samen te praten over het „hoe” van het Christen-zijn, ook in de studententijd.

Omdat de namen van de nieuw-aangekomen studenten in Utrecht niet bekend zijn, is deze mededeling tegelijk een uitnodiging voor de volgende bijeenkomst die zal zijn op maandag 25 oktober, om 20.00 uur in de Jeruzalemkerk aan de Troosterlaan. Er zal gesproken worden over het bijbelboek Hagai.

Ieder wordt van harte opgeroepen te komen; het is belangrijk elkaar te leren kennen.

Wie op de hoogte wil komen van deze en andere activiteiten van de kerk, door middel van het Mededelingenblad, wordt verzocht contact op te nemen met ds W. G. Visser, J. W. Frisostraat 30, Utrecht, tel. 030-513087.

VERSCHEENEN:

PROEVE van KERKENORDE

voor de Vrijgemaakte („vrije”) kerken met WOORD VOORAF, door D. Roorda te Voorthuizen.

Het Woord Vooraf is getiteld: „Twee maal vrijgemaakt binnen dertig jaar”. De D.K.O., waaraan wij nog gebonden zijn, bindt de gewetens en de gemeenten meer dan waaraan Christus bindt in de bijbel. En dat, terwijl Jezus en de apostelen vermanen te staan in de door Jezus Christus bewerkte vrijheid. Ned. Gel. Bel. Art. 32.

In deze PROEVE wordt een juiste weg gewezen.

Prijs f. 3,00; fr. p. p. f. 3,60. Per giro te bestellen: nr. 1264454, ten name van de schrijver.

VERSCHEENEN:

„Tirannie van het evolutionisme”

Dr. A. Kuyper constateerde op het eind van de vorige eeuw: „onze negentiende eeuw sterft weg onder de hypnose van het evolutie-dogma”...

Zo begint de schrijver, Ds. J. C. Janse, dit actuele geschrift.

Inhoud: Verantwoording; Evolutie-dogma; Openbaring van de Opperste Wijsheid; Wat is er gebeurd?; Een opgaande lijn?; Literatuur.

Prijs f 3,50

Uitgaven
Stichting Reformatorische
Boeken
in samenwerking met

VERKRIJGBAAR IN DE BOEKHANDEL

FIRMA WESDIJK EN LIEBEEK
POSTBUS 2, BARENDRECHT